

שבועות

תניא: שלשה דברים עשה משה מדעתו והסכים הקדוש ברוך הוא עמו: הוסיף יום אחד מדעתו, ופירש מן האשה, ושבר את הלוחות. הוסיף יום אחד מדעתו, מאי דריש? היום ומחר (שמות יט, י) - היום כמחר, מה למחר - לילו עמו, אף היום - לילו עמו (שבת פו, א)

הקשו התוספות (ד"ה היום כמחר), שלכאורה כיון שדרש דרשה מדויק הקרא, שוב אין זה מדעתו.

עוד איתא בגמרא (שם פו, ב) דכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לישראל. וצריכים להבין שייכות המיוחדת שיש בין שבת לקבלת התורה, עד שכולי עלמא מודים שניתנה דוקא בשבת.

ובפסחים (סח, ב), רב יוסף ביומא דעצרתא אמר עבדי לי עגלא תילתא, אמר אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא, ע"כ. וצריכים להבין, שלכאורה הוה ליה למימר אי לא קבלת התורה דקא גרים וכו', למה תלה את הדבר ב'האי יומא'. ועוד, הרי לפי פשוטו, נראים הדברים כדברי גאווה שאינם ראויים להאמר על ידי שום תלמיד חכם, כל שכן וקל ותומר שלא יאמרו על ידי האמורא הקדוש רב יוסף.

מנהג ישראל תורה לקרוא מגילת רות בשבועות, והרבה טעמים נאמרו בדבר. ואענה גם אני את חלקי.

בפרשת וישלח (בראשית לב, כה) 'ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר'. מוכח מן הכתוב, שטעם שנאבק שרו של עשו עם יעקב, היה מפני שנשאר יעקב לבדו. וצריכים להבין הטעם בזה. ובגמרא (חולין צא, א) נחלקו אמוראים איך שרו של עשו נדמה ליעקב, חד אמר כעכו"ם נדמה לו וחד אמר כתלמיד חכם נדמה לו, וצריכים להבין מאי קאמרי.

ואפשר לומר על פי מה שמצינו שדרך בני אדם הוא, לתאר ולזהות את עצמם על ידי דברים חיצוניים. למשל אם נשאל למי שפרנסתו להיות רופא, מה אתה? הלא יענה 'רופא אני', וכן הדבר במי שהוא רב או עורך דין, קבלן או בנאי, כל אחד מתאר את עצמו על ידי פרנסתו או שררתו, למרות

שדברים אלו ד ואינם מהותו כלל עשיר או עני, צ חכם או עם הז שאינו בר מזל, אי של יהודי, כי חיצוני

התואר היחיד היהודי

עובד השם, כ פנימיותו, אין לי לעבוד את השי"ו כל בן ישראל תמיד, שמהותו השם. כי על יתפעל מסביבו לעבודת ה', א עצמו בכל מצ השי"ת ממני ע שכהוא בביתו ה', כשהוא בביו עובד ה', כשהו עובד ה' וכשו עובד ה'. כשה עובד ה' וכשיע ואפילו כשנכש הוא עובד ה', ממנו עכשיו **אולם** מי שנ חיצוני הנהגתו לפי ה

הוא עמו:

הוסיף יום

מה

א מגילת רות
טעמים נאמרו
את חלקי.

לב, כה) ויותר
נבק איש עמו
ז מן הכתוב,
נשו עם יעקב,
לכדו. וצריכים
א' (חולין צא, א)
שרו של עשו
:כו"ם נדמה לו
:ם נדמה לו,
י קאמרי.

שמצינו שדרך
לתאר ולזהות
:רים חיצונים.
פרנסתו להיות
:נה 'רופא אני',
: או עורך דין,
מתאר את עצמו
זרתו, למרות

שדברים אלו הם חיצוניים להאדם ואינם מהותו כלל. ואפילו תוארים כמו עשיר או עני, צדיק או רשע, תלמיד חכם או עם הארץ, איש מצליח או שאינו בר מזל, אינם מתארים את מהותו של יהודי, כי כל אלו הם באמת חיצוניים להאדם.

התואר היחידי שמתאר ומזהה את

היהודי באמת הוא תואר

'עובד השם', כי מצד נשמתו שהיא פנימיותו, אין ליהודי רצון אחר כי אם לעבוד את השי"ת ולעשות רצונו. וצריך כל בן ישראל לידע ולזכור ענין זה תמיד, שמהותו האמיתית היא 'עובד השם'. כי על ידי זכירת ענין זה לא יתפעל מסביבותיו, שלפעמים מנגדים לעבודת ה', אלא יראה לשאול את עצמו בכל מצב, מה רוצה האדון השי"ת ממני עכדו במצב זה. ונמצא שכשהוא בכיתו עם משפחתו הוא עובד ה', כשהוא בבית מדרש עם חבריו הוא עובד ה', כשהוא עוסק במלאכתו הוא עובד ה' וכשהוא הולך ברחוב הוא עובד ה'. כשהולך לעשות מצוה הוא עובד ה' וכשיש לו נסיון הוא עובד ה'. ואפילו כשנכשל ולא עמד בנסיון הרי הוא עובד ה', בחשבו שרצון אדונו ממנו עכשיו הוא לעשות תשובה.

אולם מי שמתאר את עצמו על פי חיצוניותו, הרי ימצא שתשתנה הנהגתו לפי התואר שמקבל מסביבתו.

כי בבית המדרש שרוצה בהתואר 'בעל מדות', מתנהג במדות תרומיות, בו בזמן שבכיתו יתואר 'כעסן'. ובזמן שבעבודתו מתואר 'בעל הבית', מתנהג ברחוב כ'בעל תאוה'. ואפילו בינו לבין עצמו מתאר את עצמו לפי מעשיו החיצוניים באותה שעה, בעשותו מצוה מתאר את עצמו 'צדיק' ומתגאה, ובעשותו עבירה מתאר את עצמו 'רשע' ומתייאש. אם מצליח בפרנסתו רואה את עצמו כאיש מצליח ומתגאה, ואם לאו מתאר את עצמו 'חסר מזל' ומתעצב.

ועל כן יעשה השטן כל טעדיק בידו, שישכח היהודי מהותו האמיתית של 'עובד השם', ויתאר את עצמו על פי דברים חיצוניים, כדי שלא תהיה שום תמידיות ואמיתיות לעבודתו. ועל היהודי החובה להאבק עמו, לזכור שאין לו תואר אחר שמתארהו באמת כי אם 'עובד השם'.

ובזה יוכן מה שכתוב ויותר יעקב לכדו. יעקב שמדתו מדת האמת, נוכח לדעת שהרי הוא 'יעקב לכדו', כלי שום תואר או דמיון חיצוני, אלא רק מהותו ועצמותו הפנימית שהוא 'עובד השם'. ועל זה 'ויאבק' - היתה לו האבקות עם השטן, שרו של עשו, שרצה לפתותו שיהיה תמיד 'איש עמו' - שישים מבטו וידמה בדעתו שהוא האיש החיצוני, שעם פנימיותו,

שלפעמים הריהו תלמיד חכם ולפעמים הריהו עכו"ם, הכל לפי הסביבה והמעשים אשר הוא עושה. אבל לא יכל לו, ונשאר יעקב לבדו בלי איש עמו. אבל בעשו כתיב (כראשית לכ, ז) 'וארבע מאות איש עמו' - שהיו לו ארבע מאות תוארים, לפי האיש עמו דהיינו חיצוניותו באותה שעה, כי תיאר את עצמו לפי חיצוניותו, והיה נשכח מאיתו מהותו האמיתית שהוא 'עובד השם'.

והנה כל השבוע עסוקים אנו בענינים החיצונים שלנו, על המחיה ועל הכלכלה, ועלולים אנו ליפול ברשת השטן לדמות ולתאר את עצמינו על פי ה'איש עמו' דהיינו מעשים החיצונים שבהם אנו עסוקים. ועל כן נתן לנו השי"ת את יום השבת, יומא דנשמתא (זוהר ויקהל רה, א), שנתבונן על מהותינו האמיתית שאנו עובדי ה'. ועל כן אמר הכתוב (שמות לא, יג) 'אך את שבתתי תשמרו וגו' לדעת כי אני ה' מקדשכם', שתכלית השבת היא דע"ת, שיבוא היהודי לדעת את מהותו האמיתי שהוא עובד ה'. ועל כן כולי עלמא מודי שבשבת ניתנה תורה, כי רצה השי"ת לתת לנו את התורה, שכל כולו הוא גילוי רצון האדון ית' לעבדיו, בזמן שיש לנו דעת לידע ולהכיר את מהותנו האמיתית, שאנו עובדי ה'.

ועל כן כשראה משה, שאם נתנן התורה בו' סיון תחול נתינתה

בערב שבת, הוסיף יום אחד, כדי שתיתנן בשבת בזמן שיש לישראל דעת אמיתית להכיר את מהותם הפנימית. והיינו מה שאמרו, הוסיף משה יום אחד מדעת"ו, שסיבת הוספתו יום אחד היתה לתכלית הדע"ת, שתהיה קבלת התורה בשבת קודש, זמן שיודע ומכיר היהודי מהותו האמיתית, שאין לו שום תואר אחר כי אם 'עובד השם'.

ועל כן אמר רב יוסף: 'אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא'. פירוש, אי לא ניתנה התורה בהאי יומא דייקא, דהיינו בשבת, אזי 'כמה יוסף איכא בשוקא' - לא הייתי יודע את מהותי האמיתית שהנני יוסף אחד בכל מצב שאני נמצא, דהיינו יוסף עובד ה', אלא היו כמה יוסף בשוקא, יוסף הבעל מדות בבית המדרש, יוסף הכעסן בבית, יוסף בעל הבית בעבודה ויוסף הבעל תאוה ברחוב. אבל עכשיו שניתנה תורה בהאי יומא, דהיינו בשבת קודש, שעל ידה מכיר אני את מהותי האמיתית, יודע אני שיש רק יוסף אחד, יוסף עובד ה' ולא 'כמה יוסף בשוקא'.

ואפשר לרמז כל זה בפסוק (דברי הימים א כה, ט) 'דע את אלהי אביך ועבדהו', שדעת האמיתית היא להכיר אלהי אביך, שהוא ראשי תיבות אי לא האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא, כי בהאי יומא שהוא שבת קודש, אנו באים להדעת של ועבדהו - שכל מהותנו היא

שבועות

עובדי ה',

א

ולפי זה

קו

דהנה בוע

בעולם, ו

מלקטת או

ובועז בני

עצמם לפי

אופן בעול

כי היה מו

מאחר ע

פנימיותם

עובדי ה',

לזה

ועל כן כי

שם

ויוצא מן

(שמות יט,

במסכת

אבדימי ב

הקב"ה ע

להם אם

מוטב וא

וכו'. אמ

ף יום אחד, כדי
' שיש לישראל דעת
: מהותם הפנימית.
: וסיף משה יום אחד
הוספתו יום אחד
: 'ת, שתהיה קבלת
: 'זמן שיודע ומכיר
יתית, שאין לו שום
ם 'עובד השם'.

ז: 'אי לא האי יומא
כמה יוסף איכא
' לא ניתנה התורה
דהיינו בשבת, אזי
שוקא' - לא הייתי
מיתית שהנני יוסף
נמצא, דהיינו יוסף
כמה יוסף בשוקא,
בית המדרש, יוסף
בעל הבית בעבודה
: רחוב. אבל עכשיו
: ומא, דהיינו בשבת
: יר אני את מהותי
שיש רק יוסף אחד,
כמה יוסף בשוקא'.

בפסוק (דברי הימים
ע את אלהי אביך
מיתית היא להכיר
'אשי תיבות אי לא
: איכא בשוקא, כי
: ת קודש, אנו באים
- שכל מהותנו היא

עובדי ה', ועל כן אין אנו כי אם יוסף
אחד ולא כמה יוסף.

ולפי זה אפשר ליתן טעם למה
קוראים מגילת רות בשבועות.
דהנה בועז היה העשיר הכי גדול
בעולם, ורות היתה עניה בזויה
מלקטת אחרי הקוצרים, ואם היו רות
ובועז בני אדם המתארים ומדמים
עצמם לפי חיצוניותם, לא היה שום
אופן בעולם שהיו נושאים זה את זה,
כי היה מרחק גדול מדי ביניהם. אבל
מאחר שתיארו את עצמם לפי
פנימיותם ומהותם האמיתית שהם
עובדי ה', הבינו שהם דומים ממש זה
לזה והיו יכולים להנשא.

ועל כן כשנולד להם בן, לא מצאו שום
שם שיכול לתאר את מציאות

ומהות בן זה הנולד משני הפכיים
חיצוניים כאלו, כי אם עובד, להורות כי
זה הוא מהותו ועצמותו האמיתי של
יהודי שהוא 'עובד השם', ורק על ידי
ידיעה זו נישאו אביו ואמו, ונולד עובד,
אבי מלכות בית דוד.

ואנו קוראים זאת ביום מתן תורתנו,
להורות שקבלת התורה באמת
תלויה בהא"י יומ"א, לדעת את
מהותינו האמיתית, שאין לנו שום תואר
אחר בעולם, כי אם עובד, שעל ידי זה
נהיה 'יוסף אחד' ולא 'כמה יוסף',
ותתגלה מלכות האדון יתברך שמו
בתמידות ובאמת. ובזכות זה נזכה
להתגלות מלכות שמים ככל העולם, על
ידי משיח בן דוד בן ישי בן עובד
במהרה בימינו אמן.

ויוצא משה את העם לקראת האלהים מן המחנה ויטיצבו בתחתית ההר:
(שמות יט, יז)

קבלוה בימי אחרשורוש. וכתבו
התוספות (ד"ה כפה): ואף על פי שכבר
הקדימו נעשה לנשמע, שמא יהיו
חוזרים כשיראו האש הגדולה שיצתה
נשמתן. והקשה האור החיים הקדוש
בפרשת יתרו (יט, ה): דאדרבה על ידי
זה יוסיפו פחד ופחת ויראו יראת

במסכת שבת (פח, א): ויטיצבו
בתחתית ההר, אמר ר'
אבדימי בר חמא בר חסא, מלמד שכפה
הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר
להם אם אתם מקבלים את התורה
מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם
וכו'. אמר רבא אף על פי כן הדור